

Analiza izvršene ankete o problematici mladih općine Koprivnica

Uvodni dio:

I. Cilj i zadatak anketiranja

Na osnovi 6. sjednice CK SKH održane krajem 1982. godine započela je neposredna aktivnost Saveza komunističara na planu revitalizacije rada mladih i djelovanje članova SK među mladima. Posebno se akcentiralo nekoliko značajnih pravaca djelovanja:

- angažirati se u borbi za socijalističku usmjerenost mlade generacije,
- jačati odlučujući utjecaj ideologije i politike SK na opredjeljenja i akcije mladih,
- aktivirati stvaralačko sudjelovanje mladih u samoupravnim i proizvodnim odnosima
- stvaranje nužnih uvjeta mladima za ispoljavanje njihovih fizičkih i intelektualnih potencijala,
- probleme društva identificirati sa problemima mladih, odnosno treba ih jednoznačno sagledavati itd.

U skladu s takvim opredjeljenjima u okviru OK SKH Koprivnica izvršene su adekvatne organizaciono-tehničke aktivnosti između kojih je i postupak anketiranja mladih. Konkretnu akciju radila je Komisija za djelovanje članova SK među mladima, te Radne grupe i to: za osnovne škole, Centar za odgoj i usmjerenje obrazovanje, udruženi rad i mjesne zajednice.

Studijskim istraživanjem i snimanjem stanja mladih, postupkom anketiranja, pristupili smo proučavanju fenomena mladih da bismo shodno dobivenim rezultatima odredili operativne zadatke na planu revitalizacije rada i života mladih, a u skladu s realnim potrebama mjesnih zajednica, udruženog rada i ukupnih društveno-ekonomskih odnosa.

Zeljeli smo da putem anketiranja mladih dođemo do određenih saznanja: Sto mlade zanima? Sto očekuju od sredine u kojoj žive i rade? Koje su im trenutne pozicije u udruženom radu, mjesnoj zajednici, školi? Kako procjenjuju svoj dosadašnji angažman u procesu samoupravljanja? i tome slično.

Daljnji cilj nam je bio:

- da svaki član SK rezultate ove analize i ankete sagleda u njihovoj širini i cjelokupnosti
- da sa posebnom pažnjom i studioznošću svaki član SK analizira probleme one sredine u kojoj neposredno djeluje, radi i živi,
- da sagledavanje problematike mladih članova SK upotpuno uspoređivanjem rezultata svoje, sa sredinama na području općine po svim anketiranim segmentima,

- da nakon osobnog informiranja članovi SK pridruženom organiziranom rješavanju problema u svojoj OO SK, mjesnoj zajednici, školi i udruženom radu.

II. Uzorak i instrument ispitivanja

Unatoč namjere da obuhvatimo cjelokupnu populaciju omladine do 27. g. života uspjeli smo anketiranjem obuhvatiti 5264 omladinca i to po segmentima kako slijedi: 670 omladinaca osnovnih škola, 1376 srednjoškolske omladine, 2488 mladih iz udruženog rada i 730 omladinaca koji su ili poljoprivrednici ili su izvan navedenih grupacija (znanstvo, privatno ugostiteljstvo, studenti i sl.).

Instrument ispitivanja (anketa) raden je kolektivno u okviru već ranije spomenute Komisije. Zbog specifičnosti naznačenih segmenata načinjene su četiri osnovne grupe pitanja: za osnovne škole, srednju školu, udruženi rad i opći anketni upitnik s posebnim dijelom za problematiku mjesnih zajednica. Na pitanje općeg anketnog lista odgovarali su svi anketirani (5264). (Struktura upitnika data u prilogu analize.) U anketi smo koristili nekoliko vrsta pitanje: zatvorenog tipa, tip višestrukog izbora i otvorena pitanja (mogućnost slobodne interpretacije odgovora). Razlog takvog izbora pitanja jeste u tome što smo za neke informacije tražili potvrde ili niječne konstatacije, za neke smo dali određene ponuđene odgovore uz pretpostavku da su to relevantni razlozi, a za neke ostavili mogućnost slobodne formulacije.

III. Metodologija ispitivanja i statistička obrada

U sprovođenju postupka anketiranja koristili smo znatan broj aktivista, jer je veličina uzorka zahtijevala pokrivanje velikog terena općine Koprivnica. Sa aktivistima je izvršena temeljita instruktura radi osiguranja jedinstvenog provođenja popunjavanja anketnih listića. Anketiranje se sprovođilo po osnovnim ćelijama udruženog rada, odjeljenjima škola i mjesnim zajednicama. Unatoč jasnim uputstvima o radu, povrat anketa i obuhvat organizacija udruženog rada nije bio zadovoljavajući pa je jedan dio omladine ostao neispitan.

Popunjeni anketni listići obrađivani su u računskom centru SOUR-a »Podravka« što je znatno ubrzalo sam postupak statističke obrade. Obrada je izvršena tako da su se podaci obradili za svaku anketiranu ćeliju, sumarno za RO, SOUR, škole (gradske i seoske) i mjesne zajednice (grada i sela). Razlog takve obrade je u tome da svaka sredina dobije povratnu informaciju kako za svoju sredinu, tako i za širu populaciju kojoj pripada u pojedinom segmentu.

IV. Obrazloženje interpretacije rezultata

U interpretaciji rezultata anketiranja vodili smo se sljedećim relevantnim stavovima:

1. Mišljenje mladih izneseno u anketi je, nema sumnje, predmet dosadašnjeg načina života vođenog kroz proces odgoja i obrazovanja i spontanog, samostalnog i organiziranog sagledavanja društveno-ekonomskih i političkih odnosa.

2. Odgovore mladih smo uzeli sa stvarno iznesenim postotkom iskrenosti u svim segmentima iz dva osnovna razloga:

a) što je anketa bila anonimna i

b) što se mišljenja mladih u velikoj mjeri poklapaju s različitim sredinama.

3. U sagledavanju odnosa, pojava, stanja i interesa mladih ne možemo baratati sa 100%-tnom egzaktnošću, već isključivo većom ili manjom vjerojatnošću. Ujedno, zaključci i prijedlozi za provođenje kontinuirane akcije članova SK i ostalih organiziranih subjektivnih snaga među mladima koji proizlaze iz ove analize, projekcije su današnjeg stanja na zadatke koje treba principijelno i ustrajno provoditi u život kroz naredni period.

4. Kod interpretacije odnosa, pojava, stanja i interesa mladih korišteni su i drugi zvanični izvori: rasprave, analize, zaključci, studije i sl. organa i institucije kako bi se došlo do što većeg stupnja objektivizacije i sagledavanja problema i izrade operativnih programa rada, kako OOSK, tako i OK SKH Koprivnica i drugih društveno-političkih struktura.

5. Prezentacija rezultata sa adekvatnom interpretacijom data je po segmentima, jer zbirno prikazivanje nije moguće zbog specifičnih pitanja za pojedini segment.

Interpretacija rezultata zajedničkog anketnog upitnika

Kroz 70 pitanja obrađeno je nekoliko problemskih cjelina i to:

A) Pripadnost mladih organiziranim subjektivnim snagama: pitanja od 4–7. i 63.

B) Problemi omladinske organizacije i odnos mladih prema njoj: pitanja od 8–16

C) Odnos omladinske organizacije i ostalih DPO: pitanja 55. i 58.

D) Vidovi informiranja mladih: 17. i 18. pitanje.

E) Razrada slobodnog vremena mladih te način korištenja: od 20. do 35. pitanja

F) Prisustvo mladih u društvenim organizacijama: od 37. do 45. pitanja

G) Interes mladih za ekonomska i društveno-politička pitanja u životu: od 47. do 53. pitanja i 56. pitanje

H) Procjena mladih u odnosu na njihovu ulogu u životu MZ: 59. i 70. pitanje

I) Odnos mladih s obzirom na strukturu (školska, radnička, seoska): 60. pitanje

J) Akcija mladih u MZ unazad dvije godine: pitanje 64. do 69.

K) Mladi i akcije u mjesnoj zajednici: pitanje 57.

L) Problem raslojavanja sela

a) U ovoj skupini pitanja zanimala nas je **kvantificirana opredjeljenost mladih** određenim snagama i dobili smo ovakve odgovore:

Od 5264 omladinca 87% ih se smatra članovima SSOJ, do 13% djeluje nedefinirano. Svega 15% mladih smatra da pripada najširoj fronti naroda SSRN što nam ukazu-

je na dvije moguće pretpostavke: da SSRN smatraju samo organizacijom za odrasle ili, da im njihov položaj i uloga u SSRN-u nisu dovoljno poznati. **Ostaje nam da u razgovoru i radom s mladima taj fenomen bolje rasvijetlimo.**

Od 2488 mladih u udruženom radu 38% (948) ih je iskazalo svoju pripadnost sindikatu. Svakako da je postotak zabrinjavajući, iako izražava samo kvantificirani odnos. Ovakva opredjeljenost mladih za sindikat nameće nekoliko hipoteza – konkretnih inicijalnih pitanja na kojima treba dalje raditi: **Zašto se tako mali broj mladih opredijelio za sindikat? Može li se bez mladih (intelektualnog i revolucionarnog potencijala) očekivati revolucionarniji razvoj sindikata? Kakva je perspektiva razvoja samoupravljanja ako se 62% mladih u udruženom radu ne interesira za Program Saveza sindikata, koji nadasve pretendira ka stvaranju osnovnih pretpostavki za razvoj samoupravljanja u njegovoj punoj složenosti?**

Za dolaženje do procjene pripadnosti – opredjeljenosti mladih za članstvo u SK isključili smo osnovnoškolski uzrast i prve dvije godine srednje škole tako da potencijalni broj mladih za ulazak u SK iznosi 3808 od koje populacije je 421 iskazalo da je član SK što iznosi 11%. Svakako da i sa ovim postotkom članstva mladih u SK ne možemo biti zadovoljni i da nam je trajna obaveza borba za zdrava i progresivna uvjerenja mlade generacije, uvjerenja na kojima se može temeljiti daljnji razvoj našeg društveno-političkog sistema.

Uključenost mladih u Savjete mjesnih zajednica ili neke druge organe u mjesnoj zajednici izražena je sa relativno niskim postotkom. Od 5264 omladinca na 63. pitanje sa DA je odgovorilo 11% (579) s napomenom da su mladi na selu u većoj mjeri prisutni u navednim organima (13% – gradske MZ 7%).

Rezimiramo li ovu grupu pitanja nužno nam se nameće dojam da, iako gledano kvantificirano, prisustvo mladih u organiziranim subjektivnim snagama nije zadovoljavajuće.

b) Narednom grupom pitanja pokušali smo dobiti mišljenje mladih o njihovoj organizaciji i njihovom odnosu prema omladinskoj organizaciji.

	A	B	C
8. Polazimo od pretpostavke da je aktivnost mladih u omladinskoj organizaciji nedovoljna. Koji su osnovni razlozi da je to tako?			
1) nedovoljno poznavanje cijele i zadatka omladinske organizacije	21	20	22
2) nezainteresiranost	58	59	57
3) nemogućnost da se tom aktivnošću nešto bitno izmijeni	12	13	12
4) nešto drugo	4	4	4

Odmah je uočljivo da su ponuđeni odgovori u velikoj mjeri pogodeni – dobro odabrani, jer je pod »nešto drugo« odgovorilo zanemarljivih 4% mladih. Dominantna je »**nezainteresiranost**« 58%. Odmah moramo postaviti pitanje: **ZASTO?** Mada su pod »A« i »B« dati odgovori kao razlozi za nedovoljnu aktivnost u omladinskoj organizaciji, isti mogu biti i razlozi za **nezainteresiranost**. Svakako da ima još i drugih, no, ostaje nam

da u radu s mladima razotkrijemo veo »tajne« toga fenomena, jer 58% ispitanih mladih nezainteresiranih za omladinsku organizaciju kojoj je dato značajno mjesto u izgradnji cjelokupnog društveno-političkog sistema i razvoja Saveza komunista, nije beznačajna brojka, dapače, vrlo je indikativna.

Odgovor pod »1« je utoliko jasniji što direktno ukazuje da se više mora s mladima raditi na planu upoznavanja s ciljevima i zadacima omladinske organizacije, a na to nas upućuje i 21% mladih koji to smatraju osnovnim razlogom neaktivnosti.

Mada je 12% mladih koji su prihvatili odgovor pod »3« manji broj moramo se u daljnjoj aktivnosti s mladima boriti protiv osjećaja uzaludnosti, bespomoćnosti, malodušnosti i sl. Najefikasnija metoda u toj borbi je primjena principa uvida i vlastitog primjera u rad članstva Saveza komunista.

	A	B	C
9. Da li si informiran o čemu se raspravlja i odlučuje na sastancima tvoje omladinske organizacije			
1) da, redovito sam informiran	27	19	31
2) da, povremeno sam informiran	39	37	40
3) samo o nekim pitanjima koja me zanimaju	15	16	15
4) uopće nisam informiran, zašto	18	27	12

Informiranost o radu svakako je bitna pretpostavka za aktivniji odnos mladih prema svojoj organizaciji, no naznačena distribucija opredjeljenja mladih za ponuđene odgovore stavlja nas pred određene dileme. Težište je mladih na povremeno informiranje ili neinformiranje na nešto što ih posebno zanima. Relativno je mali broj onih koji se informiraju redovito. Isto tako jedna skupina (18%) mladih uopće nije informirana. Razlog tome je uglavnom nezainteresiranost, a na takvu tvrdnju upućuje i određena korelacija između skupine odgovora sa 8/a i 9/4, jer se čak 16% onih koji su naveli razlog kod 8. pitanja »nezainteresiranost« opredjelilo za odgovor pod 4 devetog pitanja.

Moramo biti svjesni činjenice da je informiranje kategorija koja se ne može naturiti, već se isključivo realizira u svom pozitivnom vidu tek tad kada se stvori potreba za informiranjem. Iz toga slijedi i obaveza Saveza komunista i ostalih subjektivnih snaga da se intenzivnije poradi na razvijanju takvih potreba kod svakog građanina, a posebno kod mladih generacija.

	A	B	C
10. Kakva je aktivnost tvoje omladinske organizacije?			
1) svedena je na jednog do dva omladinca	7	9	6
2) svedena je na manju grupu omladinaca	70	71	69
3) uključeni su svi omladinci	18	13	21

Procjena aktivnosti omladinske organizacije od strane mladih prema situaciji odgovora na 10. pitanje vjerran je odraz sadašnje loše prakse. Dominantna je opredjeljenost za ponuđeni odgovor pod »2«, čak 70% skoro

da i nema razlike u slučaju grada i sela (71% i 69%). Svakako da je za pohvalu tvrdnja 18% mladih da su članovi OO SSO gdje rade svi omladinci, ali ipak ostaje zabrinutost kako izmijeniti stanje i praksu da se cjelokupna aktivnost svodi na manju grupu omladinaca?

	A	B	C
11. Da li znaš delegata svoje omladinske organizacije u Općinskoj konferenciji Saveza socijalističke omladine?			
1) da	61	50	68
2) ne, navedi razlog	35	46	29
12. Kakva je povezanost tvoje omladinske organizacije i Općinske konferencije Saveza socijalističke omladine?	A	B	C
1) dobra	34	29	37
2) povremena	46	45	47
3) nikakva	12	14	10
13. Ako je povezanost tvoje omladinske organizacije i Općinske konferencije Saveza socijalističke omladine slaba koji su razlozi?			
1) slab ili nikakav rad delegata	14	11	15
2) nedovoljna angažiranost aktivista Općinske konferencije	13	11	14
3) ne znam	50	53	48
4) nešto drugo	3	3	3

Sa ovom skupinom od tri pitanja htjeli smo sagledati kakvi su odnosi na relaciji OO SSO i OK SSO. Pošto je primarna veza preko delegata, 11. pitanjem smo dobili odgovor koliko su delegati prisutni u svojoj delegatskoj bazi. 61% pozitivnih odgovora samo je relativno zadovoljavajuće, jer prevelik je postotak niječnih odgovora. Na osnovu uvida u anketne upitnike nismo mogli izdvojiti neke odgovore kao indikativne razloge – zašto NE.

Procjena povezanosti OO SSO i OK SSO izražena u 12. pitanju također postavlja određene dileme. Premalen broj je onih koji su povezanost ocijenili sa »dobra« (34%). Ovdje treba ukazati i na malu nelogičnost: iz podataka proizlazi da je veza seoskih organizacija sa OK SSO 37%, dok je kod gradskih izražena sa svega 29%. Očekivati je da zbog udaljenosti, odnosno blizine, prednost imaju omladinske organizacije grada.

No, sa više pažnje treba uzeti podatak da je veza povremena 46% ili nikakva – 12% (Prekid veze je jače naglašen kod gradskih OO SSO). Kao komentar na takvo stanje koriste nam odgovori na 13. pitanje. Tu su odgovarali uglavnom oni koji su povezanost ocijenili sa »povremena« i »nikakva«. Od ponuđenih odgovora za »nešto drugo« opredjelilo se zanemarujućih 3% mladih, tako da su odgovori pod 1, 2, i 3. relativni razlozi za povremenu ili nikakvu povezanost. U populaciji mladih koji su se izjasnili za ocjenu »privremena« (N=2436) 16,5% (403) je prihvatilo odgovor da je razlog »slab ili nikakav rad delegata«, 16,8% (410) da je razlog »nedovoljna angažiranost aktivista OK SSO« i 56,5% (1376) ne zna razlog zašto je povezanost povremena.

U populaciji mladih koji su kategorički povezanost ocijenili sa »nikakva« (N=615) 22% (136) je obrazložilo sa odgovorom pod »1«, 9% (57) sa odgovorom pod »2« i 58% (359) ne zna razlog. Vidljivo je da u obje populacije ogromna većina razloge ne poznaje, ali uočava da nešto nije u redu. Ostaje nam da pretpostavimo da to nepoznavanje potječe ili od smanjenog interesa ili od nedovoljne informiranosti. U daljnjem radu s mladima doći će se do jasnijih uzročno-posljedičnih odnosa.

	A	B	C
14. Kakav prostor za rad ima tvoja omladinska organizacija			
1) omladinsku prostoriju	36	30	40
2) zajedničku prostoriju sa drugim organizacijama	40	36	43
3) uopće nema prostorija za rad	20	28	15

Pitanje ima pretežno informativnu težinu – konstatacija stanja prostora za rad mladih. Iz odgovora je vidljivo da je nešto povoljnija situacija po seoskim mjesnim zajednicama i drugo, da ima značajniji postotak mladih (20%) koji izražavaju problem prostorija za rad. Tu se zapravo radi o konkretnom problemu kojeg može rješavati svaka sredina zasebno uz čvrstu koordinaciju svih društvenih i političkih faktora. No, prostor je samo pretpostavka, a ne i garancija za revitalizaciju rada i angažiranosti mladih.

	A	B	C
15. Da li se uključuješ u rad omladinske organizacije?			
1) uključujem se	37	26	44
2) samo ponekad	39	40	38
3) ne uključujem se, navodi razlog	22	31	17

Odgovorima na ovo pitanje problem odnosa mladih i omladinske organizacije dobiva još više na ozbiljnosti. Uzmemo li u obzir formulaciju pod 2 »samo ponekad« u realnom značenju možemo je skoro spojiti s grupom »ne uključujem se«, pa tako dobivamo prilično indikativnih 61% mladih koji ne uključuju svoje intelektualne, moralne i fizičke potencijale na jačanje i popularizaciju organizacije mladih. Obuhvaćenost mladih u omladinskoj organizaciji na selu je veća, a pošto se u nekoliko prethodnih pitanja uočava ista situacija, s pravom se trebamo zapitati: što se to događa u gradskoj sredini, koji su neposredni razlozi?

Usporedbom populacije mladih koja se opredijelila za odgovore pod 2 i 3 osmog pitanja sa njihovim opredjeljenjem na 15. pitanje vidi se da ih se 60% priklonilo ponuđenim odgovorima pod 2 i 3. to bi ujedno i moglo biti i jedno od obrazloženja – razloga za neobuhvaćenost mladih u omladinskoj organizaciji. (To su slab interes i sumnja u efikasnost omladinske organizacije).

Svakako da i tvrdnja »uključujem se« podliježe pitanjima: Kako? Sastanci ili sudjelovanje u akcijama? i sl. Ovdje treba konstatirati da se problem tretiran u pitanju 15. ne može rješavati nekim izvanjskim silama i intervencijama, već sistemskim rješavanjem čitavog spleta problema od kojih smo neke obuhvatili u grupaciji

od 8. do 16. pitanja. Pravi rezultat našeg rada s mladima bit će tek onda, kada će mladi osjetiti potrebu organizirane aktivnosti u omladinskoj organizaciji.

	A	B	C
16. Da li si zadovoljan sa radom rukovodstva svoje omladinske organizacije?			
1) da	19	15	21
2) uglavnom da	28	25	30
3) prosječno	31	30	31
4) uglavnom ne	9	10	9
5) ne	10	14	7

Izbor rukovodstva nesumnjivo je vrlo odlučujući faktor za organizaciono sprovođenje ciljeva i zadataka omladinske organizacije. Formulirajući ovo pitanje htjeli smo utvrditi koliki je stupanj prihvaćenosti postojećih predsjednika i članova predsjedništava od strane članstva, jer je praksa pokazala da neadekvatan izbor odgovornih pojedinaca može biti demotivirajući faktor za zajednički rad.

Odgovori od 1 do 5 ukazuju da i tu nije najbolje. Relativno mali broj mladih je zadovoljan sa postojećim rukovodstvom dok ostali dio je, prosječno, uglavnom, nezadovoljan ili uopće nije zadovoljan. Kategorije »uglavnom da« i »prosječno« su najzastupljenije što se i očekivalo, premda su sadržajno prilično elastične.

	A	B	C
D) 17. Da li pratiš dnevno informativne emisije na radiju i televiziji?			
1) da, svakodnevno	23	25	21
2) da, često	28	30	27
3) da, povremeno	45	41	48
4) ne	7	3	4
18. Da li pratiš dnevnu štampu (Vjesnik, Večernji list, Borba, Politika i sl.)?			
1) da, svakodnevno	16	19	14
2) da, često	23	27	32
3) da, povremeno	50	46	52
4) ne	10	9	11

U ova dva pitanja htjeli smo saznati postoji li kod naših mladih interes za dnevnim informiranjem putem radija, televizije i dnevnog tiska (Večernjeg lista, Borbe, Politike, Vjesnika i sl.). Iz odgovora proizlazi da interes postoji i da preko takvih medija imamo vanrednu mogućnost djelovanja na formiranje stavova i uvjerenja mladih. Svakako da bi potpunija informacija bila da smo ispitali i područje interesa u prezentiranim sadržajima spomenutih medija, ali u ovom projektu nije bilo prostora za ulazak u određene nijanse ove ili slične problematike.

e) U narednoj grupaciji pitanja (od 20. do 35) pokušali smo ući u problematiku slobodnog vremena mladih te vidove njegovog korištenja.

	A	B	C
20. Da li imaš slobodnog vremena?			
1) da, i to dovoljno	19	22	18
2) imam, ali ne mnogo	68	65	70
3) slobodnog vremena nemam	11	12	11

Odgovori na ovo pitanje upućuju nas na nekoliko stvari: a) da je manji broj mladih na selu u odnosu na grad koji imaju dovoljno slobodnog vremena. Isto tako logički proizlazi (što i odgovori potvrđuju) da je veći broj mladih na selu koji nemaju mnogo slobodnog vremena (65%:70%); jedan od razloga za to sigurno je rad na poljoprivredi.

Uzmemo li da populacija koja nema mnogo vremena i oni koji slobodnog vremena nemaju čine određenu prosječnost u tretmanu slobodnog vremena, dobivamo situaciju da mladi i nemaju slobodno vrijeme na »razbacivanje« kako mi to ponekad procjenjujemo.

Slijedećim nizom pitanja od 21. do 27. naznačili smo neke od mogućih oblika korištenja slobodnog vremena: obitelj, grupe vršnjaka, društvene prostorije, sportski tereni, crkve, disko klub, gostionica i sl. Evo kako izgleda distribucija odgovora u svakom segmentu:

	A	B	C
21. Gdje provodiš svoje slobodno vrijeme?			
<i>Kod kuće:</i>			
1) vrlo često	57	57	58
2) povremeno	31	31	30
3) rijetko	9	9	9
4) uopće ne	1	1	2
22. Sa svojim prijateljima i vršnjacima?			
1) vrlo često	31	29	32
2) povremeno	47	49	46
3) rijetko	17	15	17
4) uopće ne	4	4	3
23. Organizirano u društvenim prostorijama?			
1) vrlo često	7	5	9
2) povremeno	27	19	32
3) rijetko	35	34	35
4) uopće ne	29	40	23
24. Na sportskim terenima:			
1) vrlo često	18	17	19
2) povremeno	28	25	30
3) rijetko	27	28	27
4) uopće ne	25	28	24
25. Idem u crkvu:			
1) vrlo često	8	4	11
2) povremeno	15	9	19
3) rijetko	26	21	29
4) uopće ne	49	64	40
26. Na zabavama ili u disko klubu			
1) vrlo često	15	15	15
2) povremeno	36	34	37
3) rijetko	28	28	28
4) uopće ne	20	21	19

	A	B	C
27. U gostionici i slično:			
1) vrlo često	7	6	7
2) povremeno	20	18	22
3) rijetko	27	26	28
4) uopće ne	44	48	42

Prema odgovorima mladih proizlazi nekoliko bitnih konstatacija:

- Vrlo često i povremeno mladi slobodno vrijeme provode kod svoje kuće ili sa grupom vršnjaka.

- Što se tiče provođenja slobodnog vremena u društvenim prostorijama, stanje nije zadovoljavajuće. Povežemo li to dijelom sa 14. pitanjem gdje se izražava problem prostora za rad s mladima prepoznaje se logička veza sa 23. pitanjem. Pošto smo tu mislili i na sve druge moguće oblike društvenih prostorija, možemo zaključiti da nedopustivo mali postotak mladih svoje slobodno vrijeme provodi u društvenim prostorijama sa provjerenim socijalističkim sadržajima.

- Orijentacija mladih na sportske terene također nije povoljna. Sigurno je da iz odgovora mladih na 24. pitanje ne možemo sagledati svu suštinu fenomena mladih i sporta, jer je to društveni fenomen kojeg treba studiozno i sistematski rješavati s aspekta masovnosti i duhovne i fizičke izgrađenosti mlade generacije.

- 25. pitanje tretira problem mogućnosti utjecaja crkve na formiranje stavova i uvjerenja mladih. Orijentacija mladih na crkvu znatno je više prisutna po seoskim mjesnim zajednicama **što nam jasno ukazuje buduće pravce intenzivnijeg rada sa mladima sela u smjeru antireligioznih sadržaja rada i interesnih sfera.** Pošto dobiveni odgovori samo kvantificiraju odnos mladih i crkve, razgovorom i neposrednim uvidom u rad i život mladih neophodno je mijenjanje klime u kvalitativnom smislu. Posebno je važno utvrditi koliki je stupanj klerikalističkog u odnosu na religiozno, jer prisustvo klerikalizma je iz dana u dan sve više prisutno (primjer Euharistički kongres na Mariji Bistrici i sl.).

- Gostionica kao mjesto sastajališta mladih (disco klub) (26. i 27. pit.) u odgovorima mladih jasno su se ispoljile kao dosta frekventna mjesta njihovog okupljanja. O nekim plemenitim motivima okupljanja se ne može govoriti, ali da se (ako već ne možemo dati protutežu interesnog okupljanja) mogu sadržajni prohoditi različitim aspektima nije isključeno. Sadašnjim stanjem se, nema sumnje, potencira sve više proces alkoholiziranja i asocijalnih oblika društvenog ophođenja.

Kritički osvrt mladih na vidove i sadržaje organiziranog provođenja slobodnog vremena jasno je izražen u 28. pitanju.

	A	B	C
28. Da li si zadovoljan sadržajima koji se nude za provođenje slobodnog vremena?			
1) da, potpuno	9	6	10
2) povremeno	43	36	47
3) uglavnom ne	33	39	30
4) ne, nimalo	13	16	12

Mladi su samo povremeno (43%), uglavnom ne (33%) ili nimalo (13%) zadovoljni sa ponuđenim sadržajima provođenja slobodnog vremena. Iz ovoga slijedi i konstatacija da se ne treba iscrpljivati samo kritikom načina života mladih, jer i oni sami nisu zadovoljni, a što predlažu vidi se iz skupine pitanja od 29. do 35. pitanja.

Na upit: »Da li želiš neke promjene u društvu, porodici ili samom sebi u svrhu kvalitetnijeg korištenja slobodnog vremena?« opredjeljenje mladih na ponuđene odgovore sa izborom DA – NE je slijedeći:

	A	B	C
29. Želim da svoje slobodno vrijeme sam bolje organiziram			
1) DA	64	65	62
2) NE, ovako je dobro	34	32	35
30. Da mi roditelji dozvole da svoje slobodno vrijeme koristim po svome			
1) DA	57	55	59
2) NE, ovako je dobro	35	35	34
31. Da se za omladinu izgradi omladinski dom			
1) DA	78	80	77
2) NE, ovako je dobro	17	13	19
32. Da se organizira više kulturnih priredbi (kazalište, izložbe, koncerti i sl.)			
1) DA	85	86	85
2) NE, ovako je dobro	12	11	13
33. Da se organizira više zabavnih priredbi (zabavni koncerti i sl.)			
1) DA	88	89	88
2) NE, ovako je dobro	9	8	10
34. Da se organizira više sportskih priredbi			
1) DA	83	81	84
2) NE, ovako je dobro	14	15	13
35. Da se za nas organiziraju sportska takmičenja			
1) DA	82	79	83
2) NE, ovako je dobro	13	15	11

Vidljivo je da preko 50% mladih (29. – 64%; 30. – 57%) želi vlastitim učešćem, utjecati na, za njih, adekvatniju organizaciju slobodnog vremena, što nam govori da nije riječ o potrebi većeg povjerenja i samostalnosti mladih u takvim i sličnim akcijama. Da je tako, i da mladi znaju što bi trebalo, govore nam odabrani potvrdni odgovori na preostala pitanja ove skupine. Mladi su ZA: izgradnju omladinskih domova (78%); organizaciju raznolikih kulturnih priredbi (85%); organizaciju koncerata (mislilo se na mas koncerte) (88%); sportske priredbe (83%) i sportska takmičenja (82%);

S obzirom da je svega 10% mladih predložilo još nešto svoje, nismo uzimali te prijedloge kao indikativne, jer se radilo o sličnim prijedlozima s društvenim formulacijama.

F) Preokupaciju mladih razmotrili smo i kroz aktivno članstvo mladih u društvenim organizacijama upitavši ih da li su članovi nekih od njih. Anketom smo dobili slijedeću sliku interesnih područja:

Na prvom mjestu je organizacija Crvenog križa (14%), zatim prisustvo mladih u Vatrogasnim društvima (13%), od čega svega 2% u gradu, a 19% u seoskim mjesnim zajednicama (razlika je i logična zbog drugačijeg tretmana vatrogastva u gradu), treće po zastupljenosti je Savez za fizičku kulturu (9%) i redom dalje: KUD-ovi (8%), izviđači (6%), narodna tehnika (2%), te Savez esperantista 1%.

Ukoliko imamo u vidu polazišne ciljeve i zadatke zbog kojih smo kao zajednica formirali i programski orijentirali navedene društvene organizacije, sa interesnim opredjeljenjima mladih ne možemo biti zadovoljni. Ujedno se moramo zapitati koji su razlozi i zašto je interes slab? Sa velikom sigurnošću možemo reći da razlog ne leži u idejnoj profilaciji, već u (ne)životnosti programa, vođenju tih organizacija, njihove materijalne i prostorne poteškoće i tome slično.

Vjerojatno će se u razgovoru s mladima i kontinuiranim radom s njima doći još do nekih razloga, a time i jasnih programskih zadataka za promjenu sadašnjeg stanja.

G) Slijedećom grupacijom pitanja pokušali smo definirati interesna područja mladih koja se tiču ekonomskog i društveno-političkog života naše zajednice. Mladi su na prvo mjesto stavili interes o društveno-političkoj situaciji u zemlji (37%), zatim o međunarodnoj situaciji (36%), o ekonomskoj stabilizaciji (32%), za međunarodne odnose opredijelilo se 25% mladih i sa manjim postocima za teme: odnosi republika – pokrajina – federacija, uloga i zadaci organiziranih subjektivnih snaga i pitanja religije i položaja vjerskih zajednica sa svega 9%.

Ovakvim opredjeljenjima mladih za iznesena interesna područja dolazimo do zanimljivih spoznaja.

– Mladi su dali do znanja da im nije svejedno kakva nam je društveno-politička situacija, što nas obavezuje da ih na najbolji i najefikasniji način i pravovremeno o svemu tome informiramo, kako kroz redovni školski sistem (od osnovne do fakulteta), tako i kroz omladinsku organizaciju i druge organizirane subjektivne snage.

– S jednakom pažnjom i ozbiljnošću treba prihvatiti interes mladih za međunarodnu situaciju i iskoristiti spremnost mladih da se informiraju o stanju međunarodnih odnosa i mjestu Jugoslavije u tim odnosima, posebno o pojavama neofašističkih i neonacističkih stanja unutar i izvan Jugoslavije.

– U sklopu tih pitanja razumljiv je i logičan interes mladih za međunarodne odnose i vrlo je važno i osjetljivo kako, tko i kada i u kom kontekstu se ti odnosi tumače.

– Odgovori koji ne govore o većem interesu mladih u ovoj analizi zaslužuju određeni komentar, odnosno, da postavimo neka pitanja: Zašto je interes mladih za ta pitanja tako slab? Smatraju li mladi ta područja manje važnima? Da li je interes za ta pitanja slab zato što im je složenost te problematike strana – nepoznata? Što učiniti da ta i slična pitanja postanu interesna preokupacija mladih? Ili, možda o tim pitanjima mladi ne znaju dovoljno? Sva ta i još mnoga druga pitanja i dileme u daljnjem radu s mladima moraju dobiti odgovor u jasnim programskim zadacima i akcijama – djelovanju članova SK s mladima i među mladima.

Pored načelnih problema od mladih smo htjeli saznati koliko ih zanima sadašnji ekonomski i društveno-politički život mjesne zajednice u kojoj žive. U 56. pitanju mladi su se opredjelili na slijedeći način:

	A	B	C
56. Koliko te zanima sadašnji ekonomski i društveno-politički položaj tvoje mjesne zajednice?			
1) vrlo sam zainteresiran za sva zbivanja u njoj	17	11	20
2) uglavnom me zanima	53	48	56
3) uglavnom me ne zanima	21	28	17
4) za to nisam zainteresiran: navedi razlog:	5	8	3

70% mladih je vrlo ili nešto manje od toga, zainteresirano za svoju mjesnu zajednicu i o tome bi sve društveno-političke snage u svakoj mjesnoj zajednici morale kritičnije razmisliti i bazirati razvoj svoje sredine na takvoj potencijalnoj snazi mladosti. Uzevši tu pretpostavku, lako će se pridobiti i onih 21% mladih koje ekonomski i društveno-politički život mjesne zajednice uglavnom ne zanima.

C) Koliko će neke omladinske organizacije biti životne u svome radu, a time i medij motivacije za organiziranje mladih, ovisi kakve je odnose uspostavila sa ostalim DPO i radnim organizacijama koje djeluju na području mjesne zajednice. Procjenu takve povezanosti mladi su izrazili na 55. i 58. pitanje ove ankete.

	A	B	C
55. Kako ocjenjuješ suradnju između tvoje omladinske organizacije i ostalih društveno-političkih organizacija?			
1) dobra je	20	16	22
2) suradnja je osrednja	44	42	44
3) nije zadovoljavajuća	23	27	21
58. Suradnja omladinske organizacije sa društveno-političkim organizacijama, OOUR-ima i ustanovama u mjestu bitna je pretpostavka za napredak grada ili mjesta. Kako je ti procjenjuješ?			
1) suradnja je besprijekorna	3	3	4
2) uglavnom je dobra	30	23	33
3) postoji samo u nekim pitanjima	29	28	30
4) nažalost, nema je	9	7	9
5) o tome ne znam ništa	24	33	19

U oba pitanja dominira ocjena osrednjosti (44% i 30%) ili suradnja se, ako i postoji, vezuje samo u nekim pitanjima (29%). Ovakva se procjena donekle i očekivala, jer je praksa isticala nedostatke spomenute suradnje. Prilično interesantni odgovori su pod 3 u 55. pitanju i pod 5 u 58. pitanju. Na prvi pogled reklo bi se da su istog pojmovnog značenja, a razlika ipak postoji. U prvom slučaju 23% konstatira spoznaju s negativnim prizvukom, dakle, na osnovu određenih informacija ima svoje viđenje problema. U drugom slučaju 24% (u gradu čak 33%), a u seoskim mjesnim zajednicama 19%) mladih se opredijelilo za odgovor »o tome ne znam ništa«, dakle, izražavaju svoju indiferentnost bilo da joj je podloga slab interes ili krajnja neinformiranost. Očito je da društveno-političko iskustvo i mladost još uvijek nisu u zadovoljavajućoj razmjeni i suradnji.

H) Radi upotpunjavanja slike kakve su pozicije mladih u sredini gdje žive i rade tražili smo od mladih da sami procijene svoje pozicije u gradu i mjesnoj zajednici i svoj status u odnosu na starije mještane. Razmotrimo stoga slijedeća dva pitanja.

	A	B	C
59. Kako procjenjuješ ulogu mladih u gradu i mjesnoj zajednici?			
1) imamo značajan utjecaj u razvojnoj politici mjesne zajednice	11	6	14
2) za sada smo kao moguća snaga nedovoljno angažirani	60	56	63
3) suviše smo nezainteresirani za probleme mjesta	22	30	18
70. Kako procjenjuješ status vas mladih u odnosu na starije mještane kroz zajednički život u mjesnoj zajednici gdje živiš? (zaokruži jedan odgovor)			
1) stariji nas cijene i smatraju ravnopravnim sudionicima kreiranja politike mjesne zajednice	9	8	10
2) ponekad nas smatraju važnijima, a ponekad krajnje nepodobnima za ozbiljnije akcije	22	19	23
3) kod jednih nailazimo na razumijevanje dok kod većine ne	39	36	40
4) tretmanom nas mladih za sada nismo zadovoljni	11	13	10
5) ne interesira me što stariji misle	8	10	7
6) nešto drugo	2	3	1

Iz 59. pitanja je vidljivo da se mladi ne osjećaju baš značajnijim faktorom u razvojnoj politici svoje mjesne zajednice (to je posebno izražajno u gradskim mjesnim zajednicama – svega 6%), iako 60% sebe smatra mogućom snagom koja je nedovoljno angažirana. Nema sumnje da se ovdje pravac i sadržaj akcije jasno naslućuje – prepoznaje. Na razmišljanje, posebno u gradu, upućuju i mladi (22%) koji su se opredijelili za odgovor »suviše smo nezainteresirani za probleme mjesta«.

Dobar komentar 59. pitanju su odgovori mladih na 70. pitanje. I ovdje se može reći da smo ponudili mladima upravo one odgovore koji na adekvatan način definiraju njihov status u odnosu na starije generacije mještana, jer 2% omladine sa izborom »nešto drugo« gotovo da je zanemarivo.

I) Kod 60. pitanja smo pošli od određene hipoteze da postoje nepodudarnosti interesa, a time i kontakata između omladine udruženog rada, školske omladine, mladih čistih poljoprivrednika i drugih sličnih struktura. Na osnovu opredjeljenja mladih za ponuđene odgovore može se zaključiti da je hipoteza osnovana.

	A	B	C
60. U tvojoj mjesnoj zajednici ima omladinaca koji rade u udruženom radu, koji se školuju i čistih poljoprivrednika. Kako procjenjuješ usklađenost njihovih interesa?			
1) u potpunosti su usklađeni	13	8	15
2) Usklađeni smo u nekim pitanjima	31	25	39
3) vrlo teško se pronalazi zajednički interes	19	17	20
4) uopće se ne uspije doći do zajedničkih dogovora – interesa	4	4	4
5) o tome nemam određeno mišljenje	29	39	22

Istina, nema izrazito opredjeljenog odgovora, ali ove činjenice moramo uzeti kao relevantne u sagledavanju odnosa među mladima. Pogrešno bi bilo da se bilo što generalizira, ali da suprotnosti između mladih, koje proizlaze, ili mogu proizaći na osnovu narušenih socijalnih i idejnih pogleda, odgoja, opredjeljenja, vrednosnih sudova i sl., nužno moramo razrješavati kao nepobitnu i neodložnu obavezu svake, pa tako i naše društvene zajednice.

J) Uključivanje mladih u konkretne akcije najdjelotvorniji je oblik rada s mladima. U 57. pitanju smo pokušali saznati da li su mladi sudjelovali u organiziranim dogovorima za akcije u svojoj mjesnoj zajednici. Odgovori su slijedeći:

a) uglavnom sam sudjelovao	19	10	25
b) sudjelovao sam kad su me pozvali	22	22	22
c) ponekad sam se uključio	33	26	37
d) nisam se uključivao	22		

Iz odgovora je vidljivo da se mladi uključuju od slučaja do slučaja ako su kojom prilikom pozvani, ili samoinicijativno, ili se uopće ne uključuju. Moramo se zapitati zbog čega je tako i možemo li bez uključivanja mladih u društvene akcije očekivati da mladi razumiju i shvate vrijednost takvih akcija (razvoj kolektivnosti i zajedništva).

Pored faze dogovaranja, zanimale su nas vrste društvenih akcija u kojima su mladi na bilo koji način sudjelovali.

Iz odgovora proizlazi da su radne akcije na prvom mjestu (60%), slijedi zabava (46%), izleti (14%) i sudjelovanje u raznim sekcijama (11%). 22% omladine ne zna da li se u njihovom mjestu bilo što događa (to je posebno naglašeno kod omladine grada – čak 41%, dok je u selima svega 10%). Inače se može reći da su društvene akcije mladih jače na selu i to u statistički značajnijoj razlici što je vidljivo iz slijedećeg prikaza:

radne akcije	60%	44%	70%
izleti	14%	11%	15%
zabava	46%	18%	62%
razne sekcije	11%	6%	14%
nije mi poznato	22%	41%	10%
nešto drugo	4%	4%	4%

I na kraju ovog segmenta kvalitativne analize ostalo nam je pitanje u kojem smo dotakli problem raslojavanja sela. Pošli smo od hipoteze da je taj problem još uvijek prenaplašen te postaviti pitanja: Zašto? Ponudili smo odgovore za koje smo smatrali da su objektivno odraz stvarnih odnosa na selu. Mladi su nam potvrdili da su to zaista ti razlozi što se vidi iz slijedećeg prikaza:

a) zato što nas roditelji pretežno upućuju na daljnje školovanje	24%	24%	24%
b) jer veću socio-ekonomsku sigurnost imamo u udruženom radu	17	14	18
c) jer mlade nedovoljno motivira trenutačan, a i višegodišnji neriješen status poljoprivrednika-poljoprivrede	49	51	48
d) ili (nešto drugo)	3	4	3

Naznačene postotke nije potrebno posebno komentirati jer je o problemu i razlozima raslojavanja sela mnogo rečeno, zaključeno, ali nedovoljno realizirano. Ostaje nam da u razgovoru s mladima ovaj problem rješavamo u zajedništvu s mladima, a ne za mlade. Prilično je indikativnih i 51% mladih grada koji su se opredijelili za »c«, što daje do znanja da problem raslojavanja sela nije i ne smije biti samo problem mladih sela, već da se radi o općedruštvenom procesu.

Interpretacija rezultata ankete za omladinu u udruženom radu

Anketom je ispitano 2488 mladih radnika, od čega 55% mladih otpada na SOUR »PODRAVKA – 978 i SOUR »BILOKALNIK« – 400.

Iskazivanje rezultata ova dva SOUR-a iznosimo zbog toga, da komparativnom metodom utvrdimo sličnosti i različitosti u dva naša najveća radna kolektiva. Zbog toga smo uz naznačena pitanja stavili tri kolone postotaka: prvi je stupac ukupno za općinu, drugi stupac su postoci za SOUR »PODRAVKA« i treći za SOUR »BILOKALNIK«.

Tematika koju smo anketom obuhvatili dodiruje nekoliko značajnih područja kao što su:

I. Informiranost o problematici OOUR-a i RZ

1. najmanje zastupljena područja OOUR-a i RZ u raspravama (pitanje br. 2)
2. raspoređivanje ukupnog prihoda, dohotka i čistog dohotka (pitanje broj 4),
3. poznavanje problema OOUR-a (pitanje br. 5),
4. pitanja o kojima se odlučuje na sastancima samoupravnih organa (pitanje br. 6).

II. Samoupravni odnosi

1. razvijenost samoupravnih odnosa (pitanje br. 7)
2. najvažniji problemi za uspješniji razvoj samoupravnih odnosa (pitanje br. 8),
3. zastupljenost mladih radnika u samoupravnim organima (pitanje br. 9),
4. sudjelovanje u radu samoupravnih organa (pitanje br. 10),
5. delegati u radničkom savjetu (pitanje br. 11),

6. postupak opoziva, odnosno zamjena delegata zbog lošeg izvršavanja samoupravnih delegatskih obaveza (pitanje br. 12).

III. Omladinska organizacija i aktivnost mladih radnika

1. uključenost omladinske organizacije u stabilizacijski program OOUR-a (pitanje broj 13),
2. aktivnost omladinske organizacije (pitanje br. 28),
3. pitanja kojima bi se trebala više baviti omladinska organizacija (pitanje br. 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35),
4. odnos interesa mladih i stručnih službi i mladih iz neposredne proizvodnje (pitanje br. 36., 37),
5. omladinska organizacija i provođenje slobodnog vremena (pitanje br. 38).

IV. Stambena politika

1. rješavanje stambenih problema radnika (pitanje br. 15),
2. što bi trebalo mijenjati da bi se stambena pitanja uspješnije rješavala (pitanje br. 16),

V. Stvaralački rad

1. vrednovanje stvaralačkog rada i nagrađivanje prema radu (pitanje br. 3),
2. uvjeti za bavljenje stvaralačkim radom (pitanje br. 26, 27),

VI. Obrazovanje uz rad

1. pomoć radnicima koji se obrazuju uz rad (pitanje br. 18, 19, 20, 21, 22),

VII. Zapošljavanje novih radnika

1. planovi zapošljavanja novih radnika (pitanje br. 23),
2. zapošljavanje nove radne snage (pitanje br. 24),
3. neprihvatljive pojave za zapošljavanje novih radnika (pitanje br. 25).

Razmotrimo svako područje odgovarajućom skupinom pitanja s postocima.

I. INFORMIRANOST O PROBLEMATICI OOUR-a I RZ

1. Koja su od navedenih područja na razini tvoga OOUR-a, RZ, najmanje bila zastupljena u raspravama?

- raspodjela ukupnog prihoda, dohotka i sredstava za OD	19	20	23
- međuljudski odnosi	19	21	16
- rad administracije i poslovnih struktura	9	10	10
- organizacija rada	10	9	7
- informiranost o svim bitnim pitanjima OOUR-a	10	9	12
- razvijenost samoupravnih odnosa	6	7	7
- tehnologija	6	7	5
- nešto drugo	3	3	3

U pitanju su ponuđena područja za koje smo smatrali da bi ih radnici morali poznavati i biti informirani. S obzirom da se za »nešto drugo« izjasnilo svega 3% mladih, stoji da smo navedena područja dobro odabrali. S vrlo ozbiljnim tonom potrebno se zapitati. »Kako to da se o vitalnim pitanjima društvene reprodukcije, kao što

je raspodjela ukupnog prihoda, dohotka i sredstava za OD i međuljudskim odnosima najmanje raspravljalo?« S pravom se moramo zapitati da li je tu razlog suvišnost rasprave zbog dobrog poznavanja materije, ili zbog složenosti problematike, ili namjerne neinformiranosti oko ključnih društveno-ekonomskih kategorija, ili zbog slabog interesa radništva za te teme? Na sve to nadodaje se pitanje:

Možemo li s takvim pretpostavka ostvariti cilj da radnici ovladaju dohotkom i cjelokupnom društvenom reprodukcijom?

Nema sumnje da tim ključnim pitanjima u daljnjoj akciji rada s mladima, treba dati primarno mjesto.

4. Da li si upoznat kako se raspoređuje ukupan prihod, dohodak i čisti dohodak unutar OOUR-a?

- djelomično	47	49	52
- uglavnom da	34	31	24
- uglavnom ne	11	11	11

Slijedeće pitanje još više pojačava spomenute društveno-ekonomske kategorije, premda postoji mala zamjerka u ponuđenim odgovorima, jer nedostaje formulacija »u potpunosti« ili »upoznat sam«. No, i ovako dobiveni postoci ukazuju na urgentnost problematike.

Opći dojam jeste da se određene informacije mladima daju, ali, koliko su one potpune, pravilne, pravovremene i dovoljno razumljive, problem je za sebe i u daljnjem razgovoru i radu s mladima, potrebno je serioznije o tom raspravljati.

5. Da li su ti poznati problemi tvog OOUR-a?

- djelomično	50	53	51
- uglavnom da	37	34	31
- uglavnom ne	11	11	17

Poseban komentar ovim odgovorima nije potreban, već pitanje: Sto učiniti i kako, sa preko 80% mladih koji probleme svog OOUR-a – RZ poznaju »uglavnom« ili »djelomično«? U radu s mladima i postojećim organiziranim subjektivnim snagama nivo informiranosti o vlastitom kolektivu treba podići na daleko višu razinu.

Isti problem uočljiv je i u pitanju koje tretira informiranje mladih o sadržajima koji se raspravljaju na sastancima samoupravnih organa.

6. Da li si dobro informiran o pitanjima o kojima se odlučuje na sastancima samoupravnih organa?

- djelomično, o pitanjima koja me osobno zanimaju	45	48	46
- uglavnom da	29	25	20
- uglavnom ne	24	25	33

Iako je pitanje informiranosti uvjetovano spremnošću svih subjekata u udruženom radu da se informiraju, nedopustiva je spoznaja da su nam mladi uglavnom neinformirani, što za sobom povlači pojavu indiferentnosti i neodgovornosti za ukupnu sudbinu radne sredine i šire društvene zajednice.

II. SAMOUPRAVNI ODNOSI

Kroz narednih 6 pitanja pokušali smo saznati kako mladi u udruženom radu procjenjuju trenutačne samoupravne odnose. Na opće pitanje o razvijenosti samoupravnih odnosa, opredjeljenje mladih na ponuđene odgovore je slijedeće:

- dobro su razvijeni	27	24	23
- osrednji su	59	64	57
- loši su	10	8	17

Opredjeljenje mladih u procjeni razvijenosti samoupravnih odnosa, uglavnom se poklapa sa stanjem u udruženom radu. Dominantna je procjena osrednjosti, radije nas što 27% mladih radi u kolektivima sa dobro razvijenim samoupravnim odnosima, s jedne strane, a pomalo brinu motivi koji su utjecali na 10% mladih da se opredjele za ocjenu »loši su«. Općenito se može reći da ponuđene ocjene analitički gledano, imaju u sebi subjektivne elemente, ali za našu analizu zadovoljavamo se s globalnim mišljenjima mladih.

Djelomično opravdanje takve procjene možemo naći u odgovorima na ostalih pet pitanja.

8. Koji su najvažniji problemi za uspješniji razvoj samoupravnih odnosa u tvom OOUR-u?

- nedovoljno poznavanje samoupravnih prava i obaveza	34	36	38
- nezainteresiranost radnika	24	28	24
- posebnih problema nema	24	19	17
- uzurpacija samoupravnih prava od strane pojedinaca ili grupa	11	10	15
- nešto drugo	1	1	1

Iz ovog pitanja, jasno se uočava mišljenje da je, prije svega, kočnica razvoja samoupravnih odnosa nedovoljno poznavanje samoupravnih prava i obaveza, zatim nezainteresiranost radnika i na trećem mjestu uzurpacija samoupravnih prava. Odgovori na osmo pitanje najdirektnije upozoravaju sve organizirane subjektivne snage (posebno OOSS) u kom pravcu treba usmjeravati akciju kroz operativne programe i na kojim sadržajima treba istupati jedinstvenim nastojanjima (SK, SSO, SS i SSRN).

9. Da li su mladi radnici u tvom OOUR-u dovoljno zastupljeni u samoupr. organima?

- dovoljno	21	20	20
- prosječno	54	56	53
- nedovoljno	22	21	24

10. Da li sudjeluješ u radu samoupravnih organa?

- aktivno sudjelujem	8	7	10
- prisustvujem sastancima	48	46	47
- ne sudjelujem	36	39	37

11. Da li znaš svoje delegate u radničkom savjetu?

- da	77	76	74
- ne	19	20	22

12. Da li je u tvom OOUR-u - RZ, pokrenut postupak opoziva, odnosno zamjena delegata zbog lošeg izvršavanja samoupravnih delegatskih obaveza?

- ne, jer delegati dobro izvršavaju svoje obaveze,	45	46	33
- ne, a trebalo bi	36	37	42
- da	9	8	10

Odgovori na ova pitanja ukazuju, da je prisustvo mladih u samoupravnim organima uglavnom prosječno, ali ne i u potrebnoj mjeri popraćeno aktivnim sudjelovanjem mladih u tim organima (svega 8%).

Rad samoupravnih organa, a time i ukupan razvoj samoupravnih odnosa direktno zavise od funkcioniranja delegatskog sistema. Pošli smo od poznate pretpostavke da nam delegatski sistem nije adekvatno saživio u praksi i da su jedan od razloga i delegati. Stoga je pitanje korektivne mjere opoziva delegata prilično aktualno. U 12. pitanju je vidljivo da mladi ukazuju (36% mladih) na potrebu promjene delegata u toku izbornog mandata, da je u manjem broju to urađeno, a 45% populacije mladih konstatira pozitivno stanje. Uspoređujući SOUR-e »Podravka« i »Bilokalnik«, u tom pogledu je više problema u »Bilokalniku«, dok je u dosadašnjim pitanjima prisutna prilična ujednačenost. Svakako da bi bili interesantni podaci - mišljenja mladih, zašto je to tako, no, daljnji analitički pristup ovom fenomenu treba provesti u direktnim aktivnostima s mladima na terenu - u svakom OOUR-u i RZ.

III. OMLADINSKA ORGANIZACIJA I AKTIVNOST MLADIH RADNIKA

Narednim sklopom pitanja, pokušali smo osvijetliti aktivnost omladinske organizacije u svjetlu ocjena i procjena mladih, dakle, riječ je o određenom samokritičkom sagledavanju aktivnosti njih samih u omladinskoj organizaciji.

13. Da li se tvoja omladinska organizacija aktivno uključila u stabilizacioni program OOUR-a?

- da	50	54	40
- ne znam	39	33	40
- ne	11	9	15

28. Kakva je aktivnost omladinske organizacije u tvom OOUR-u, RZ?

- aktivno djeluje i bavi se bitnim pitanjima	29	33	20
- nije mi poznato	24	24	27
- aktivno djeluje, a ne bavi se bitnim pitanjima	20	23	18
- uopće nije aktivna	17	12	26

U prethodna dva pitanja, imamo kod pozitivnih tvrdnji izvjesne nelogičnosti. Sa »da« kod 13. pitanja odgovorilo je 50% mladih. Pitamo se: da li se radi samo o deklarativnom prihvaćanju ili o stvarnom angažmanju mladih na programu stabilizacije. To proizlazi i iz toga, što je svega 29% mladih u 28. pitanju, prihvatilo formu-

laciju »aktivno djeluje i bavi se bitnim pitanjima«. Na pitanje: »Što je u sadašnjem trenutku bitnije od realizacije programa ekonomske stabilizacije?«, očito da je u daljnjim razgovorima s mladima o tome nužno razgovarati i to pojasniti. Ništa manje nije problematična situacija u opredjeljenju mladih na preostale predložene formulacije. Indikativno je da 50% i više populacije mladih ili ne zna, ili kategorički negativno cjenjuje rad omladinske organizacije.

Može se reći da dio razloga za takvo opredjeljenje mladih u ocjeni rada omladinske organizacije leži i u opredjeljenjima za predložene formulacije u sklopu pitanja »Kojim bi se pitanjima trebala viša baviti omladinska organizacija u OOUR-u, RZ.

34. međuljudskim odnosima	45	47	44
29. problemima raspodjele osobnih dohodaka	36	42	34
30. stambenom izgradnjom	26	29	24
31. razvojnim planovima organizacije	25	26	24
33. društvenim standardom	21	25	18
32. pitanjima investicije	8	9	9
35. nešto drugo	5	6	5

Napomena: redosljed pitanja podređen je gradaciji u opredjeljenjima.

S obzirom da je svega 5% odabralo verziju »nešto drugo«, smatramo da pitanja od 34–32 realno–autentično odražavaju opredjeljenja mladih. Pretpostavljamo da, ako bi se mladi putem omladinske organizacije bavili navedenom problematikom, ocjena bi bila znatno povoljnija.

Gledajući rang problematike, dominantno primarno mjesto zauzimaju međuljudski odnosi i raspodjela osobnih dohodaka. Zabrinjavajuće je što svega 8% mladih želi da se raspravlja o problematici investicija, a za koje bi objektivno morali biti životno zainteresirani, jer će ih postinvesticijske obaveze dugoročno pratiti u rezultatima poslovanja. Dozvoljavamo i mogućnost da se to prokomentira i sa stanovišta, da je svega 8% populacije mladih o investicijama malo raspravljalo, a kod ostalih u dovoljnoj mjeri. S obzirom da praksa upućuje na prvu verziju interpretacije, ostaje obaveza da se u radu s mladima u tom pravcu više poradi.

36. Smatraš li da su interesi mladih radnika i stručnih službi i mladih iz neposredne proizvodnje podjednaki?

– u potpunosti se slažu	12	10	13
– djelomično se slažu	41	42	38
– dolazi do određenih razmimoilaženja	30	32	29
– ne postoji potrebna usaglašenost mišljenja	9	9	13

37. Da li u radu omladinske organizacije sudjeluju i omladinci iz poslovnih struktura i zajedničkih službi?

– da	41	39	41
– nije mi poznato	41	43	40
– ne	12	13	14

Praksa je pokazala da postoje izvjesna neslaganja između mladih (i ne samo mladih) u neposrednoj proizvod-

nji i stručnih službi. U pitanjima 36. i 37. taj odnos smo stavili kao hipotezu, a odgovori ukazuju da nešto u tom odnosu zaista nije dobro postavljeno. Kod svega 12% populacije anketirane omladine postoji pozitivno iskustvo o suradnji navedenih struktura, a preostali broj se rasporedio na formulacije »djelomično« ili za kategorički negativnu ocjenu.

O ovom, nazovimo ga fenomenom, potrebno je dublje razmisliti, jer u sebi krije jedan socijalno-klasni odnos, koji se ne može bez ostatka pretočiti u normalne tokove samoupravnog društveno-političkog sistema. Naime, već sama umjetna podjela radnih zadataka na »proizvodne« i »neproizvodne« izvršila je i određene interesne determinante u akcionim i idejnim opredjeljenjima. Greška je svakako što ne baratamo Kardeljevim pojmom »društveno korisnog rada« koji stimulira razlike u odnosu na mjesto i prirodu radnog procesa. Stalnim potenciranjem vrijednosti proizvodnog rada, doveli smo ogromnu većinu mladih koji rade u nadgradnji (u najširem smislu riječi), u nepotrebnu konfliktnu situaciju. Nevolja je u tome, što mladi radnici u neposrednoj proizvodnji svoje kolege i kolege u nadgradnji osjećaju kao svoj teret i spremni su sve nekritički podvesti pod pojam s negativnim asocijacijama, a to je »administracija« i »birokracija«.

Moramo kao komunisti tom problemu prići krajnje kritički i u razgovoru s mladima razlučiti gdje je u svemu tome krivnja u sistemskoj organizaciji, a gdje u subjektivnom faktoru. Nedopustivo je, da se na osnovu formalnih podjela vrši načelno obezvređivanje radnih napora mladih (i ostalih) u društvenoj nadgradnji, s posebnim naglaskom na stručne službe.

Kod slijedećeg odgovora nije potreban poseban komentar, već samo konstatacija da znatan broj mladih nedovoljno poznaje život i rad svoje omladinske organizacije, pa ako se radi čak i o organiziranju i sprovođenju slobodnog vremena.

38. Da li je omladinska organizacija u tvom OOUR-u, RZ, organizator aktivnosti i sadržaja za organizirano provođenje slobodnog vremena (radne akcije, izleti, zabave, razne sekcije i sl.)

– da	52	56	46
– nije mi poznato	22	23	25
– ne	21	17	23

IV. STAMBENA POLITIKA

Pomoću 15. i 16. pitanja, pokušali smo saznati kako se rješava stambena problematika općenito, bez posebnog naglaska na potrebe mladih, ali s njihovim vidjenjem.

15. Kako se rješavaju stambeni problemi radnika u tvom OOUR-u, RZ?

– u skladu s postojećim pravilnikom	43	42	32
– djelomično prema pravilniku	37	40	44
– od slučaja do slučaja bez pravilnika	14	12	20

16. Da li bi nešto trebalo mijenjati da bi se stambena pitanja uspješnije rješavala?

– pravilnik	34	44	36
– stopu izdvajanja za zajedničku potrošnju	21	15	21

- ništa ne bi trebalo mijenjati	20	16	17
- stambenu komisiju	13	13	15
- nešto drugo	3	3	3

Ono što odmah upada u oči, jeste da se pravilnikom ove problematike rješava cca sa 40%, a ostalo djelomično po pravilniku ili bez njega. Zašto mladi tako procjenjuju? Ako je to zaista tako, vrlo hitno bi trebalo u svakoj sredini prići razrješavanju i samoupravnom izgrađivanju stambene politike.

Na neka otvorena pitanja odgovore daju već i sami mladi, kada ih 34% smatra da je kamen spoticanja u pravilniku, zatim 13% vidi problem u stambenim komisijama (dakle subjektivni faktor koji najvjerojatnije ne primjenjuje točke pravilnika) i 21% ih smatra da se u tu svrhu premalo izdvaja (nameću se pitanja: može li se više a ne želi, ili htjelo bi se a nema mogućnosti?). S mladima o tome treba otvoreno razgovarati.

V. STVARALAČKI RAD I NAGRAĐIVANJA PREMA RADU

Sa slijedećih nekoliko pitanja, dotakli smo se područja stvaralaštva, inventivnog rada i nagrađivanja prema rezultatima rada, sa svim njegovim specifičnostima.

3. Koliko je u tvojoj radnoj sredini prisutno vrednovanje stvaralačkog rada i nagrađivanja prema radu sa svim svojim specifičnostima?

- prisutno je, ali ne dovoljno	51	53	51
- toga nema	29	34	30
- prisutno je u dovoljnoj mjeri	10	9	11

26./27. Da li su u tvom OOUR-u, RZ osigurani uvjeti za bavljenje stvaralačkim radom?

a) prostor			
- ne	54	54	58
- da	28	30	24

b) financijska sredstva			
- ne	55	55	57
- da	21	22	20

Odgovori mladih govore da je u svega 10% populacije nagrađivanje prisutno u dovoljnoj mjeri. (Tu je potrebno uzeti u obzir dvije mogućnosti: prvo, da se radi o koncentraciji mladih iz manjeg broja radnih organizacija i drugo, da se može raditi i o broju mladih koji su na osnovu individualnih pozitivnih iskustava dali pozitivnu ocjenu, promatrajući globalno).

Ostaje nam i dalje veći broj mladih koji nisu zadovoljni sa sistemom nagrađivanja, pa s pravom smatramo da je i to jedno od područja koje mladi moraju ravnopravno s ostalim radnicima beskompromisno rješavati u cilju jačanja samoupravnih i proizvodnih odnosa.

Što se tiče mogućnosti bavljenja stvaralačkim radom, u pitanju 26. i 27. ograničili smo se na prostor i sredstva, jer pretpostavljamo da potreba za takvim vidom angažiranja radnika i ne bi smjela biti pod znakom pitanja. Mladi nas u svojim odgovorima upućuju na konstataciju, da u većoj mjeri našem udruženom radu nedostaje i prostora i sredstava za takvu djelatnost, a mi dodajemo: možda i spremnosti, volje i sluha. Iz odgovora na 26. i 27. pitanje, vidi se da se cca 20% mladih nije o tom problemu izjašnjavalo, za što može biti više razli-

čitih razloga: nezainteresiranost za to, nepoznavanje materije, nepridavanje posebne važnosti tome i slično.

VI. OBRAZOVANJE UZ RAD

Vrlo aktualno pitanje je svakako i obrazovanje uz rad i iz rada. Na pitanje: Dali tvoj OOUR, RZ pomaže radnicima koji se obrazuju uz rad?, dobili smo slijedeću situaciju:

18. snosi troškove školovanja	37	48	24
22. nije mi poznato	38	30	54
21. daje slobodne dane	20	24	12
20. sklapa s radnicima ugovore	17	22	8
10. daje stipendije i kredite	15	21	9

Napomenimo da smo odgovore svrstali po gradaciji-frekvenciji opredjeljenja mladih.

Dakle, dominantan je oblik nadoknade troškova školovanja, zatim slobodni dani, a tek tada ugovorne obaveze, stipendije i krediti.

Za 38% mladih nije ta domena uopće poznata (i za taj pokazatelj može biti više kako objektivnih, tako i subjektivnih razloga).

Pored svega, ovo područje mladi ne bi smjeli zemariti, već naprotiv, rješavati ga zajedno sa ostalim organiziranim subjektivnim snagama, planski i kontinuirano, uočavajući tako osnovnu pokretačku snagu svoje samoupravne i proizvodne sredine.

VII. PROBLEMATIKA ZAPOSŁJAVANJA

Politika zapošljavanja bez svake je sumnje ključno pitanje mladih i od njenog pravilnog sprovođenja ovisi raspodjela mladih i ukupan društveno-ekonomski razvoj svake sredine. Stoga smo 23, 24 i 25. pitanjem pokušali dobiti odgovore samo na dio problema i pitanja vezanih uz to vrlo složeno društveno pitanje.

23. Da li u tvom OOUR-u, RZ postoje planovi zapošljavanja novih radnika?

- da	50	46	48
- ne znam	36	41	40
- ne	10	9	8

24. Da li se u tvojoj organizaciji tokom prošle godine zapošljavala nova rada snaga?

- da	80	75	83
- nije mi poznato	10	13	9
- ne	7	9	7

25. Da li u tvojoj sredini ima neprihvatljivih pojava vezanih za zapošljavanje novih radnika?

- nema	70	67	69
- ima i to	20	22	23

Prema odgovorima mladih na 23. pitanje, može se konstatirati da je njihov uvid u plansku politiku zapošljavanja dosta površan i nedopustivo je da se takva neinformiranost i dalje tolerira. Potrebno je da se svaka sredina ozbiljno zapita kako je to kod njih i zbog čega

je tako? Pitamo se: Može li se govoriti o razvojnim programima bez poznate politike zapošljavanja? 50% ispitanane populacije mladih sa sigurnošću zna da postoje određeni planovi zapošljavanja, dok 40% nema pojma, odnosno 10% sigurno zna da ne postoje potrebni planovi.

Mada planske potrebe zapošljavanja mladima nisu u dovoljnoj mjeri poznate, u 24. pitanju se vidi da je zapošljavanje bilo kod znatnog broja populacije mladih u udruženom radu (80%), samo se sada treba zapitati, da li planskog ili stihijskog i drugo, koliko je tu bilo produktivnog zapošljavanja?

Neosporno je, da se u naknadnim razgovorima s mladima i izradi akcionih programa mladih, Saveza komunističara i Sindikata, ovoj problematici dade primarnije mjesto.

Sa 25. pitanjem smo htjeli provjeriti koliko je u praksi prisutna pojava nepravilnosti kod zapošljavanja, jer smo svjedoci stalnih napada na sistem zapošljavanja i potenciranje protekcionizma. Ovom pitanju i odgovorima na nj treba prići vrlo ozbiljno, jer je preosjetljivo upravo zbog toga, što s jedne strane dosta mladih čeka na posao, a s druge strane, kapaciteti zapošljavanja stagniraju ili se neznatno povećavaju.

Moramo se zamisliti kada nam cca 25% mladih svojim odgovorima poručuje, da ima nepravilnosti u sistemu zapošljavanja, a to su zapravo 622 mlada radnika.

Preporučujemo, da one sredine gdje je koncentracija mladih u tim odgovorima veća uzmu u razmatranje tu pojavu i sa raspoloživim organiziranim subjektivnim snagama pridu postupnoj korekciji.

IX. ŠTO JE BITNO U SAGLEDAVANJU REZULTATA ANKETIRANJA?

1. Svaki član SK mora rezultate sagledavati u njihovoj širini i cjelokupnosti. To znači da u cilju dobivanja globalne slike i uvida u problematiku mladih u općini treba proučiti odgovore svih struktura mladih.

2. Da se sa posebnom pažnjom i studioznošću analiziraju problemi one strukture u kojoj neposredno djeluje, radi i živi svaki član SK. Samo takvim pristupom moguće je saživljavanje s konkretnim problemima mladih i usmjeravanje svojih intelektualnih, fizičkih, a posebno moralnih kvaliteta na njihovo organizirano rješavanje.

3. Za potpunije sagledavanje naznačenog problema uputno je da svaki član SK uspoređuje rezultate, primjerice u području za školsku omladinu – osnovnu školu sa srednjom, svoju radnu sredinu sa stanjem na razini općine ili sa stanjem u naša dva najveća kolektiva SOUR-a »Podravka« i »Bilokalnik«, svoju mjesnu zajednicu sa stanjem na razini općine i slično.

Jest da je to u prvi mah, samo igra brojaka, ali ako zamislimo da su iza tih brojki formirani (ili su u fazi for-

miranja) stavovi naše omladine onda to dobiva znatno na težini i ozbiljnosti, a što zasigurno obavezuje svakog građanina, posebno članove Saveza komunista.

4. Daljnja uloga člana SK jeste da se nakon osobnog informiranja uključujući u organizirano rješavanje problema u svojoj osnovnoj organizaciji SK, SSO, Sindikatu, SSRN ili mjesnoj zajednici. Putem organiziranih formi djelovanja valja se zalagati za stvaranje potpuno operativnih programa rada, tako da se uvidom u program odmah može prepoznati o kojoj je sredini riječ i što se to želi realizirati.

Pored operativnosti program mora sadržavati:

– Definiranje problema uz metodologiju rješavanja samo unutar OO SSO škole, radne sredine, mjesne zajednice.

– Integrativni dio gdje se naznačuju problemi koje treba rješavati u sklopu ostalih društveno-političkih snaga unutar kolektiva, mjesne zajednice, uz naznaku adekvatne metodologije rada.

5. Naročito je važno da se iz kompleksa problema naznačenih u anketi i razgovoru s mladima izdvoje oni koje ćemo moći realizirati u vrlo kratkom roku. Dakle, potrebno je stvoriti nužnu i presudnu pretpostavku, a to je – povjerenje mladih da se krenulo u novi kvalitet, da ova cjelokupna akcija našeg društva bilježi uspjehe, u početku makar i male, ali ipak – uspjehe. Kod takvih »malih« koraka u rješavanju problema mladih, a time i naših ukupnih problema moguće je vrlo precizno odrediti nosioce aktivnosti i praćenja njihove realizacije. Dakako, bit će lakše i prilikom konkretnog utvrđivanja kvalitete izvršenih zadataka. Radi li se o pitanjima čije rješavanje traži širi društveni angažman, valja ih precizno naznačiti i proslijediti širim društveno-političkim strukturama.

6. Nužno je da se u rješavanje programskih zadataka uključe pojedinci koji će biti spremni da svojom radošću, principijelonošću, savjesno i ozbiljno animiraju i šire krugove mladih i ostalih struktura, što će činiti potrebne pozitivne jezgre već na samom startu. Moramo se potruditi da u svakoj sredini pronađemo takve pojedince te im pružimo punu podršku u realizaciji i koordinaciji rješavanja prioritarnih zadataka.

7. I na kraju, valja upozoriti na slijedeći stav:

Pred nama su stavovi, mišljenja i sugestije 5.264 mladih, iskazanih sa gotovo 80 posto iskrenosti u odgovaranju. Oni nas obavezuju da se u narednim godinama sistemski i postupno bavimo mladim naraštajima u svim razdobljima njihovog sazrijevanja i da ih smatramo kao neprikosnovene čimbenike u daljem razvoju društveno-političkog i samoupravnog sistema naše zemlje. Problemi o kojima trebamo ozbiljno razmišljati su procesi u našem razvoju i asociraju na stalno kretanje mijenjanja kvaliteta u novi kvalitet, borbu stavova, traženje boljih rješenja, dijalektički odnos teorije i prakse i slično.